

УДК 1+82] (09) – 04/03”

Буряк А.В.¹, Повзло О.М.²

¹ студ. гр. МТЕ-413сп НУ «Запорізька політехніка»

² канд. філос. наук, доц. НУ «Запорізька політехніка»

ФЕНОМЕН ДАВНЬОГРЕЦЬКОЇ ФІЛОСОФІЇ, ЛІТЕРАТУРИ І МІФОЛОГІЇ В ЄВРОПЕЙСЬКІЙ ІСТОРІЇ

Давньогрецька культура (під впливом якої розвивалася й культура римська) справила великий вплив на розвиток культури світової. Греки були першовідкривачами в різних галузях науки, техніки, мистецтва. Не випадково наша наукова і мистецтвознавча термінологія великою мірою бере початок у старогрецькій мові. Дослідники стверджують, що в різноманітних формах грецької філософії вже є в зародку майже всі пізніші типи світоглядів. Те ж саме можна сказати про грецьку літературу, де вже існували ледь не всі, відомі в нові часи, жанри і форми. Письменники й нині користуються формами, що їх людство успадкувало від греків. Зрозуміло, це не означає, що митці нового часу механічно наслідують греків, Вони прийняли естафету і понесли її далі.

Існують чотири головні етапи розвитку давньогрецької літератури – архаїчний, класичний, елліністичний і римський – відповідають чотирьом основним періодам розвитку давньогрецького суспільства. Поезія, що постала у надрах первіснообщинного суспільства і розвивалась у часи його занепаду та створення рабовласницької держави, сьогодні, у ХХ ст., знову викликає жвавий і стійкий інтерес. З глибини тисячоліть дійшли до нас давньогрецькі міфи.

Людина вперше усвідомлює себе у міфах. У поетичній скарбниці народів світу збереглися численні давньогрецькі міфи. Міф по-грецькому означає слово. Про що воно – це слово? Про Всесвіт, явища природи, стосунки між людьми, історичні події, славетних героїв... Міфи відбивали релігійні погляди еллінів, передували космографії та історії. За часів родового ладу, коли панував міфологічний світогляд, події, про які розповідали міфи, не сприймалися як фантастичні чи казкові. У Давній Елладі міф відрізняли від казки. Казками бавили дітей, до міфів ставилися серйозно. На перших щаблях цивілізації міфологія поєднувала в собі філософію, етику, історію, але найбільше була близька до поезії. Поетичні образи стародавніх міфів увійшли до арсеналу світового мистецтва і широко вживаються в побуті – від назв планет і кораблів до крилатих висловів Ахіллесова п'ята, муки Тантала тощо.

Людина, прагнучи збагнути незрозуміле, часто тлумачить невідоме за аналогією до знайомих фактів. У грецьких міфах численний рід богів порядкує у світі. Родинні стосунки первісного колективу давні греки

трансформували на природу. Такими категоріями передусім оперує «Космогонія» (міфи про походження Всесвіту), як і «Теогонія» (міфи про походження богів). Міфи склалися протягом тисячоліть. У них можна знайти нашарування різних епох: віру в перевертнів, демонів, фетишизм (обожнювання речей), анімізм (тобто віру в те, що всіма явищами природи порядкують духи) тощо. Еволюціонував міфологічний світогляд – міфи зазнавали змін. Міфи – продукт колективної творчості багатьох поколінь, вони постійно трансформувались. Аналізуючи міфи, можна бачити, як розвивалося суспільство. Міфи свідчать про такі істотні зміни у житті людства, як заміна матріархату патріархатом. Тобто, міфи віддзеркалюють розвиток цивілізації.